

ques després, perquè a l'obra, amb son pare, guanyarien diners immediatament, sense pensar com estaran d'ací a quinze anys o vint... i moltes famílies els donaven la raó." Galdón detecta que la crisi econòmica "ha generat un lleuger racisme que no es veia, a les aules".

Conxa Querol no percep indicis de racisme, per bé que "equatorians i colombians reproduïen al pati les disputes que hi ha entre els seus països", i espera que la crisi "faça que menys gent abandone massa prompte els estudis", perquè "fins ara es valorava molt més guanyar diners ràpidament; alguna mare fins i tot m'ha dit que el seu marit, sent encofrador, guanyava més diners i tenia més bon cotxe que no jo, sent directora d'institut... Com no havien de celebrar després els seus fills, fer els 16?". "Quan un tutor convoca els pares, en vénen tres; no es valora l'estudi i no s'hi impliquen... Fa uns quants dies, un pare ens va demanar que ens quedàrem el fill, que es passava tot el dia a casa sense treballar... Escolteu, açò no és una guarderia!"

Sanjuán, en canvi, nega haver tingut mai "cap pare que se'm revoltara", i és recelós d'obrir massa expedients, perquè això "activa un procés burocràtic excessivament feixuc en què pots xocar amb la família". Querol fa saber que al centre, en tres mesos, ja superen la vintena d'expedients, "per haver insultat una companya, haver-la agafada pel coll, haver alçat la mà al professor..."

Sobre la relació amb els inspectors de la conselleria, Sanjuán és més enèrgic: "Els que he conegut, són la veu de l'amo i fins i tot actuen contra allò que pensen; t'ho reconeixen quan hi ha una certa confiança i fas un cafè amb ells." Querol, d'una altra banda, diu que l'actual inspectora del Serra Perenxisa "és conscient de les mancances, però resoldre-les implica un llarg procés... i es nota que no hi ha gaires recursos".

Tots tres coincideixen que els problemes tenen a veure amb les adscripcions

I demà, què? Continuarà la decadència del centre? Com es pot evitar? Conxa Querol espera que es remodele, que desapareguen els sis *barracots* —"No digueu *barracots*, que s'enfadará la inspectora! Digueu aules prefabricades!"— i que la conselleria es deixi estar del trilingüisme: "Si volen introduir idiomes, que comencen pel valencià i que no enganyen més les famílies, que introdueixen l'anglès als xiquets de 5 anys, els de 13 són incapaços d'entendre una classe sencera en aquest idioma." Querol parla d'una feina estressant —a la paret del despatx, compartit amb una altra persona, hi ha un *kit desestressant* que et convida a pegar-hi cabotades—, "que per sort no es tradueix en gaires baixes laborals".

Rafa Galdón confirma que, al Veles e Vents, tampoc no hi ha baixes excessives, "però és a costa de no dormir bé o d'estar sotmesos a tractament psiquiàtric". Des del seu institut —decorat amb pancartes que diuen "L'educació no és un joc" i "Per la dignitat de l'ensenyament públic", i a l'escala principal del qual hi ha un quadre amb la inscripció "1707", un nombre que els alumnes no desxifren—, Galdón demana un "repartiment equitatiu de l'alumnat immigrant; menys austeritat de mitjans i, també, un alumnat més proactiu. "Convoques una reunió amb els delegats i ningú no parla." Malgrat tot, s'enorgulleix que la primera fornada de batxillerats del Veles e Vents haja obtingut les millors notes a la selectivitat de tot Torrent.

Finalment, Josep Antoni Sanjuán clama "menys fastos amb papes i més despesa en ensenyament i sanitat!", perquè l'educació pública "no acabe sent residual". Com a ferm defensor d'aquesta —i la seua filla n'és el millor exemple—, "no pensava que el deteriorament arribaria a l'extrem actual". A més, proposa l'aprovació d'una "lleï que obligue a repartir l'alumnat immigrant", i aprofita l'ocasió per a criticar el tractament informatiu, de 37 segons, que Canal 9 va dedicar a la manifestació del 29 de novembre: "Fou indignant! Volen transmetre la sensació que som un moviment radical, van manipular les imatges per fer veure que la protesta era contra el pla de Bolonya!"

Ni contractant seguretat privada, però, no s'hauria evitat aquest tractament.

Victor Maceda

Bernat Lerma, catedràtic de filosofia, és professor d'institut des del 1980.

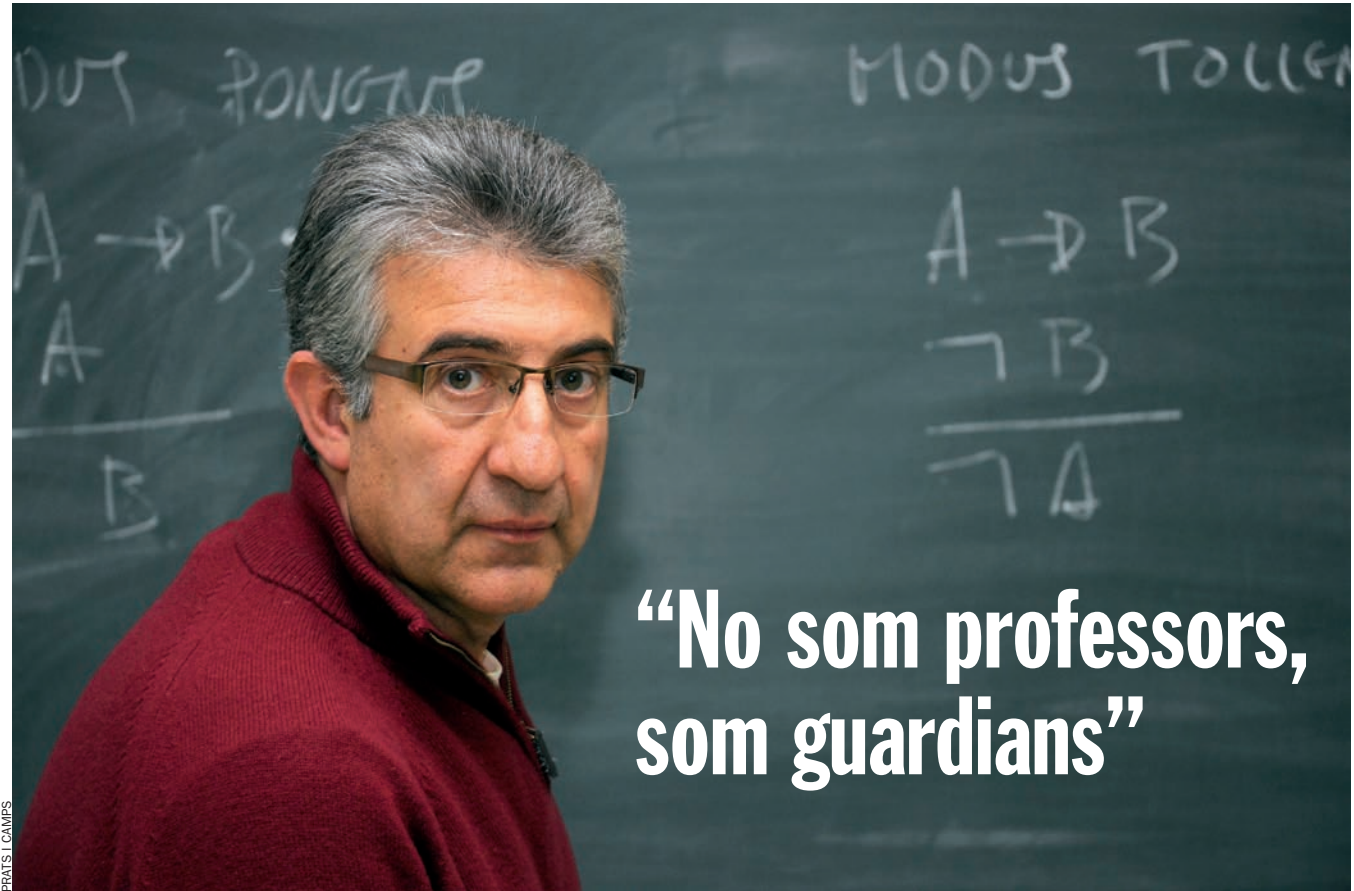
Fa dinou anys que imparteix classe a l'IES Serra Perenxisa de Torrent, on n'ha vist de tots colors...

Però no recorda una situació tan negra. És molt crític amb la LOGSE i amb la LOE, i també amb l'esquerra, que no accepta la creació dels 'maleïts' itineraris que volia el PP

Ara fa deu anys va nàixer l'associació de professors Deprén, que trencava tabús i qüestionava sense embuts la LOGSE, alhora que defensava aferrissadament l'ensenyament públic. La revolta a les aules no ha impedit la dissolució de la plataforma, que arribà a tenir 300 membres. Bernat Lerma, que en formava part, s'ho mira amb desencís. També integrant del prestigiós Grup Embolic, que estudia la didàctica de la filosofia, Lerma és un dels docents que podria impartir educació per a la ciutadania i que no ho fa, a causa de l'ordre que obliga a ensenyar-la en anglès.

—On situaríeu l'inici de la decadència del sistema educatiu?

—La creació d'una doble xarxa educativa ha provocat una selecció negativa cap als centres públics. Tot l'alumnat conflictiu va als públics, i els privats s'enduen l'alumnat millor. La LOGSE era imbuïda d'una ideologia igualitarista massa ingènua i no permetia cap mena de separació dels alumnes dins l'aula, no admetia agrupacions per interessos o

“No som professors, som guardians”

aptituds. A l'aula hi conviuen tant els qui volen estudiar com els qui no volen fer-ho, i aquests rebenten la classe. Són allò que se'n diu alumnes *disruptors*... Però més que disruptors són boicotadors!

—**Després de la LOGSE ha vingut la LOE. Hi ha hagut cap millora?**

—La LOE tampoc no permet de separar els alumnes que volen estudiar dels qui no. Vulguen o no, fins a 16 anys han de ser a les aules. No s'ha dissenyat un sistema que oferesca una cosa diferent a aquells qui no volen estudiar, i aquests, ni fan ni deixen fer. Si no hi haguera la selecció que hi ha entre la concertada i la pública, tots administrariem el problema, però passa que és una rêmora cenyida al sector públic, que és on s'acumula la bossa d'alumnes amb una mala situació econòmica, una situació familiar de vegades insostenible i un perfil intel·lectual molt baix. El problema del fracàs escolar és doble: no sols de les persones que abandonen el sistema perquè no poden, sinó també d'aquells que hi continuen però que no se'n surten, per culpa dels qui no els deixen treballar.

—**És una solució òptima no mirar de reconduir-los cap a l'estudi?**

—És una expressió maleïda per l'esquerra, té un aire segregador, però la solució podria ser allò de fer *itineraris*, per molt pusil·lànim que sembla. Cal establir diversos camins per tal que els alumnes amb aspiracions i l'aptitud de fer el batxillerat puguin seguir una línia, i els qui tan sols vulguen incorporar-se al mercat laboral en segueixen una altra de diferent. Actualment ja hi ha el grup de diversificació curricular, on van els alumnes de bon comportament, però de baix nivell intel·lectual, un altre per a la gent amb dificultats... Però no hi ha cap grup que afavoresca aquells qui tenen més possibilitats. És un sistema molt igualitari, però a la baixa! És ací, on hi ha la gran injustícia, el gran drama d'aquest país: es permet que l'ensenyament de qualitat l'administren únicament els centres concertats i privats. Cal que la llei organitze els alumnes d'una altra manera.

—**El govern de José María Aznar**

va preveure itineraris que al remat se'n van anar en orris...

—Parle des del punt de vista de l'esquerra, i pense que ha de revisar els seus plantejaments pedagògics i adonar-se que no és cap injustícia que els alumnes s'organitzen d'una altra manera. Si no volen fer servir la paraula *itinerari*, que ho diguen d'una altra manera, però cal que cada alumne reba allò que necessita i allò que demana. El mateix per a tothom no és una bona fórmula, sobretot quan el mateix és una fórmula a la baixa.

—**A 14 anys ja veieu clar qui pot anar a la universitat i qui no?**

—Una persona pot canviar molt, però sí que pots determinar si està disposada a continuar una línia o no. El problema és que aquells qui sí que ho volen, sovint no poden per culpa de l'ambient que hi ha a l'aula. Avui dia, la majoria del temps que els professionals de l'ensenyament dediquem a la nostra feina té a veure amb la resolució de problemes d'indole disciplinària. M'acaben de comunicar, ara fa cinc minuts, que m'he de fer càrrec d'un expedient. El nostre

temps no el dediquem a la docència i a la formació, sinó a qüestions purament disciplinàries, judicials, a resoldre conflictes, a posar sancions, en molts casos a gent reincident. És tan frustrant no poder treballar... No som professors, som guardians. És molt frustrant comprovar que la teua feina no serveix de res.

—Per quins motius obriu un expedient?

—Amenaces verbals o insults a un professor, atemptats contra els seus vehicles... Coses que fa deu anys eren excepcionals i que avui són quotidianes.

—Més enllà de l'obligació d'estudiar fins a 16 anys, quins handicaps trobeu?

—Hi ha molts alumnes als quals el sistema educatiu no els ofereix allò que demanen. Tot sovint el problema és de base, familiar: quan telefonem a casa, no hi ha ningú, i si hi són no volen donar la cara. Fins i tot tenim alumnes que tenen els pares a la presó... Aquests necessiten una ajuda molt més especialitzada, i unes ajudes socials de què no disposem.

—I tot això no passava, una dècada enrere?

—Mireu, ací hi ha hagut una selecció social. Abans venia gent de tots els estrats socials. Abans, els centres públics eren els centres de referència, la gent sabia que s'hi donava una bona formació. Ara, en canvi, s'ha produït una selecció negativa: als instituts ja no tenim tots els grups socials, ens quedem amb les capes més desfavorides. La procedència de l'alumnat sobretot té a veure amb l'adscripció dels centres. En el nostre cas, per exemple, els estudiants difícilment superen l'ESO. Els centres concertats reben la població amb més bones condicions.

—De cada cent alumnes que comencen l'ESO, quants van a la universitat?

—Una vintena. Aquest és el drama dels instituts públics! Els instituts perden els batxillerats. Les famílies amb possibilitats s'estimen més d'enviar els fills als centres concertats que no als públics. S'ha transmès la imatge que els públics són un desastre, que hi va allò pitjor... I és cert, hi vénen els pitjors alumnes, però perquè hi ha una política que afavoreix aquesta selecció negativa.

—Si falla la base, la Generalitat Valenciana no té més culpa que l'administració estatal, doncs.

—Sincerament, no. La Generalitat és l'única responsable de la terrible i històrica decisió d'impedir que una assignatura necessària, educació per a la ciutadania, no s'impartesca amb normalitat. Han fet servir la comunitat escolar d'escut humà, l'han manipulada i dubte que la història els ho perdone mai. Després hi ha les condicions físiques, que no són les òptimes per a rebre la docència... Però reduir els mals de l'ensenyament a la política del PP seria simplificar-ho massa. Em sap greu dir-ho, però el PSOE hi té una tremenda responsabilitat: quan va ser al govern, també va afavorir els concerts educatius, que són conseqüència d'un pacte constitucional que preveu la doble xarxa, a fi que la iniciativa privada arribe allà on no podia arribar la pública. Passa que, tant el PSOE com sobretot el PP han tractat tan bé la concertació, que l'ensenyament públic ha quedat reduït a un servei social merament assistencial.

“L'ensenyament públic ha quedat reduït a un servei social merament assistencial”

—En canvi, sempre s'ha dit que, a les proves de selectivitat, els centres públics superen les notes dels privats.

—Abans sí que passava, però ara, les notes no són sensiblement diferents, entre els centres públics i els concertats. Ara bé, cal analitzar quants alumnes hi aporta l'ensenyament públic, a la selectivitat: el descens ha estat enorme! Al nostre centre, n'enviàvem vora un centenar, i ara amb prou feines si arriben a 20. Del Jordi de Sant Jordi de València, l'any passat n'hi van anar només set! Aquests alumnes ara els aporten els Salesians, els Escolapis, el Pilar... És ací, on la política del PP és molt perversa: la concertació dels Salesians, per exemple, va originar el buidatge del Jordi de Sant Jordi.

—Vós sou professor de filosofia, una matèria que també perd pistonada...

—La filosofia és víctima d'una doble jugada. El nou decret del batxillerat anomena aquesta àrea “Filosofia i Ciutadania” —cosa que em sembla innecessària, perquè ho és des de l'antiga Grècia— i, paral·lelament, el govern valencià ens ha reduït una hora lectiva a primer de batxillerat, és a dir, que els alumnes només tenen un parell d'hores de filosofia setmanals, el 50% que anys enrere i el 33% menys que el curs passat... I amb un currículum ampliat! Ara hem de tractar de la filosofia pràctica: la filosofia moral, la política i la del dret. No sols boicoten educació per a la ciutadania amb la fórmula magistral del conseller [Alejandro Font de Mora], sinó que, a més, redueixen la càrrega lectiva de filosofia, un cas únic a tot Espanya.

—Tot i tenir-ne els coneixements, no impartiu educació per a la ciutadania. Què us sembla el torcebraç del Consell?

—N'estic fart, sobretot perquè el trilingüisme de què parlen és un bluf, mai no l'han fomentat. Això a banda, al principi no ens volíem creure que farien l'assignatura en anglès, però en venir el cos d'inspectors a entrevistar-se amb els professors —de vegades amb amenaces incloses—, vam començar a pensar que teníem un problema. Una disciplina de matisos no pot impartir-se en una llengua que no es domina. Si tinguera sentit comú, el conseller hauria retirat l'ordre.

—La manifestació del 29 de novembre i la vaga del 17 de desembre tindran cap efecte?

—S'ha demostrat que si aquesta massa crítica tinguera un referent polític clar al PP li quedarien quatre dies. Però no, la societat va més avançada que els seus polítics... Quan vaig sentir les declaracions de Jorge Alarte a TV3, en acabar la manifestació, em va fer l'efecte que no havia entès de què es tractava, tot açò. Parlava com si no hi tinguera res a veure, però realment la comunitat educativa no tan sols passa comptes al PP, sinó també a administracions anteriors, que han permès que la situació siga la que és. I no parlem de la resta de partits de l'oposició, la divisió i desorientació dels quals és prou sabuda. El PP sap que al seu electorat no el preocupen gaire els serveis públics, però és trist de pensar que els partits d'esquerres no estan a l'altura d'aquest moviment. On hem d'anar a buscar el nostre referent?

Victor Maceda